

20.02.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33 (Meritullinkatu 8)
00023 VALTIONEUVOSTO

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle koskien luonnosta asetukseksi opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidosta opioidilääkkeillä

HEL 2023-001240 T 03 00 00

VN/32862/2022

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta uudeksi korvaushoit asetukseksi. Asetuksen päivittäminen on hyvä ja kannatettava asia, jolla pystytään tehostamaan hoitoa ja tarkentamaan hoitokäytäntöjä. Vaikka korvaushoitoa saavien määrä onkin vuosittain kasvanut, edelleen suurin osa laittomasti maahan tuodun buprenorfiinin käyttäjistä jää korvaushoidon ulkopuolelle. Myös nuorten huumekuolemat tapahtuvat hoidon ulkopuolella.

Asetusluonnos on pääosin kannatettava. Kysymykseksi jää kuitenkin, miten asetuksen nojalla toteutuu harvakseltaan injektio-lääkkeitä saavien potilaiden psykososiaalinen hoito ja kuntoutus, jos potilasta nähdään lääkityksen merkeissä kerran kuukaudessa. Vaikka asetusluonnoksessa mainitaan hoitosuunnitelmaan perustuvasta hoidosta, ei korvaushoidossa olevien psykososiaalisesta hoidosta ja kuntouksesta säädetä erikseen. Pelkkä lääkehoito ei ole riittävää hoitoa korvaushoidossa oleville potilaille.

Asetusluonnos ei ota kantaa siihen, miten lääkehoitoa voidaan toteuttaa sosiaalihuollon asumis- ja laitostyksiköissä. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että hoidosta vastaavan lääkärin määräämää lääkehoitoa voidaan toteuttaa ainakin sosiaalihuollon yhteisöllisessä asumisessa, tehostetussa palveluasumisessa sekä lastensuojelun, sosiaalisen kuntoutuksen ja iäkkäiden palvelujen ympärivuorokautisessa laitospalvelussa. Näissä sosiaalihuollon palveluissa olevilla henkilöillä ei ole mahdollisuutta käydä hakemassa lääkettä päivittäin tai säännöllisesti terveydenhuollon yksiköstä. Asiakkaan tai perheen lääkehoito tulee olla mahdollista toteuttaa lääkkeenannon tasolla muun lääkehoidon tavoin osana asumis- ja laitospalvelua.

20.02.2023

Esitämme joitakin muutoksia ja kommentteja asetuksen muotoiluun.

1 § Soveltamisala

"Tätä asetusta sovelletaan opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoitoon. Asetusta ei sovelleta opioidilääkkeiden käyttämiseen tukihoidona opioidiriippuvaisen potilaan somaattisen sairauden aikana tilanteessa, jossa vieroitusoireet pahentavat potilaan kliinistä tilannetta tai vaikeuttavat hänen hoitoaan."

Usein myös psykiatrisen sairaalahoidon aikana vieroitusoireet pahentavat potilaan kliinistä tilannetta tai vaikeuttavat hänen hoitoaan. Esitämme kohtaa muutettavaksi seuraavasti:

"Asetusta ei sovelleta opioidilääkkeiden käyttämiseen tukihoidona opioidiriippuvaisen potilaan somaattisen tai psyykkisen sairauden aikana tilanteessa, jossa vieroitusoireet pahentavat potilaan kliinistä tilannetta tai vaikeuttavat hänen hoitoaan."

3 § Käytettävät lääkkeet sekä niiden määrääminen ja luovuttaminen potilaalle

"Opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidossa voidaan käyttää buprenorfiinia tai metadonia sisältäviä lääkevalmisteita, joita saa määrätä potilaalle terveydenhuoltolain (1326/2010) 28 a §:n 1 momentissa tarkoitettu lääkäri tai hänen tähän tehtävään osoittamansa lääkäri. Edellä 1 momentissa tarkoitettuja lääkkeitä ei saa määrätä lääkemääräyksellä apteekista toimitettavaksi. Lääkehoito toteutetaan ja lääke voidaan luovuttaa potilaalle otettavaksi vain hoitoa antavan toimintayksikön valvonnassa. Jos potilas sitoutuu hoitoon hyvin, hänelle voidaan kuitenkin luovuttaa toimintayksiköstä enintään kahdeksaa vuorokausiannosta vastaava määrä lääkettä. Erityisestä syystä tällaiselle potilaalle voidaan poikkeuksellisesti luovuttaa lääkettä toimintayksiköstä 15 vuorokausiannosta vastaava määrä."

Muotoilu on kannatettava. On tärkeää, että lääkkeiden luovuttamisesta 15 vuorokaudeksi on perustelumiestiossa painotettu, että kyseessä tulee olla perusteltu syy eikä potilaan subjektiivinen oikeus.

4 § Korvaushoidon edellytykset

"Edellä 3 §:ssä tarkoitetuilla lääkevalmisteilla saadaan aloittaa korvaushoito sellaiselle opioidiriippuvaiselle potilaalle, joka ei ole vieroittunut tai jolla ei riippuvuuden pitkäkestoisuuden ja kokonaistilanteensa vuoksi ole edellytyksiä vieroittua opioideista. Hoidon vaativuuden sitä edellyttäessä hoidon tarve tulee arvioida ja hoito aloittaa ja toteuttaa hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon toimintayksikössä, valtion mieli-

20.02.2023

sairaalassa tai vankiterveydenhuollon yksikössä. Sekä lääkehoidon että psykososiaalisen hoidon ja tuen tarpeen pitkäkestoisuuden vuoksi hoito tulisi toteuttaa mahdollisimman lähellä potilaan asuinpaikkaa."

On kannatettavaa, että vanhentunut jaottelu haittoja vähentävään ja kuntouttavaan korvaushoitoon on jätetty asetuksesta pois. Lisäksi on kannatettavaa, että vaatimus vieroitushoidosta on jätetty pois, sillä se on johtanut näennäishoitoihin.

Fyysinen etäisyys ei aina korreloi hoidon saavutettavuuden kanssa. Esimerkiksi julkisen liikenteen toimivuus määrittää saavutettavuutta paremmin kuin kodin ja hoitopaikan väliset kilometrit. Esitetään kohtaa muutettavaksi seuraavasti:

"Sekä lääkehoidon että psykososiaalisen hoidon ja tuen tarpeen pitkäkestoisuuden vuoksi hoito tulisi toteuttaa mahdollisimman lähellä potilaan asuinpaikkaa" korvataan "Sekä lääkehoidon että psykososiaalisen hoidon ja tuen tarpeen pitkäkestoisuuden vuoksi hoito tulisi toteuttaa mahdollisimman saavutettavasti."

5 § Hoitosuunnitelma

"Opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidon tulee perustua hoitosuunnitelmaan, jossa lääke- ja psykososiaalisen hoidon lisäksi määritellään hoidon tavoitteet, potilaan muu terveyden- ja sairaanhoito, kuntoutus ja seuranta sekä yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden välillä. Hoidon tavoitteet tulee selvittää hoitoa aloitettaessa ja niitä tulee säännöllisesti tarkistaa. Hoitosuunnitelmaa on tarvittaessa täydennettävä yhteistyössä sosiaalihuollon kanssa tehtävällä palvelusuunnitelmalla."

THL on määrittänyt, että sosiaalihuollossa asiakkaalle tehdään asiakassuunnitelma ja sosiaalipalvelujen toteuttamiseen liittyvä toteuttamissuunnitelma. Toteuttamissuunnitelmaa kutsutaan joskus myös palvelusuunnitelmaksi, mutta se viittaa sosiaalipalvelujen toteuttamiseen. Päihde- ja mielenterveyslain uudistamisen yhteydessä aiempi sosiaalihuollossa tehty kuntoutussuunnitelma muutettiin asiakassuunnitelmaksi. Esitetään kohtaa muutettavaksi seuraavasti:

"Hoitosuunnitelmaa on tarvittaessa täydennettävä yhteistyössä sosiaalihuollon kanssa tehtävällä palvelusuunnitelmalla" korvataan "Hoitosuunnitelmaa on tarvittaessa täydennettävä yhteistyössä sosiaalihuollon kanssa tehtävällä asiakassuunnitelmalla."

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sotepe

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI57 8000 1300 0616 38
Alv.nro
FI02012566

20.02.2023

-
- 1 [Lausuntopyyntö 26.1.2023](#)
  - 2 [Lausuntopyyntö 26.1.2023, saate](#)
  - 3 [Lausuntopyyntö 26.1.2023, liite, luonnos asetukseksi \(fi\)](#)
  - 4 [Lausuntopyyntö 26.1.2023, liite, luonnos asetukseksi \(sv\)](#)
  - 5 [Lausuntopyyntö 26.1.2023, liite, luonnos perustelumuistioksi 18.1.2023](#)

20.02.2023

Juha Jolkkonen
sosiaali-, terveys- ja pelastus-
toimialan toimialajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.